

Mednarodna trgovina z avtorskimi pravnicami

Miha Kovač

Kdo je lahko lastnik ali posrednik pravic za knjižno delo?

- Avtor;
- založnik, na katerega avtor prenese pravice – to je značilno predvsem pri priročniških in izobraževalnih delih, občasno pa tudi pri leposlovnih;
- agent, ki ga avtor pooblasti za zastopanje – značilno predvsem za velike založniške industrije.

Kako ugotoviti lastništvo?

- Založniški imeniki (Literary Marketplace, International Literary Marketplace);
- katalogi knjižnih sejmov (Frankfurt, London, Bologna);
- katalogi založb;
- strokovne revije (PW, The Bookseller);
- stik z avtorjem.

Kako pridobiti pravice?

- Na imetnika pravic je potrebno nasloviti prošnjo, s točno opredelitvijo, kakšne pravice želimo pridobiti.
- Če so pravice na voljo, imetnik pravic prosilcu pošlje bralni izvod ali pdf knjige ter mu sporoči okvirne pogoje. Temu sledi podpis pogodbe.

Subvencije

- Številne države podeljujejo subvencije za prevode knjig (za prevode ameriških knjig skrbi agencija USIA, za prevode nemških Goethe Institut, za prevode nizozemskih in francoskih pa posebni programi v okviru ambasad).
- Tovrstne subvencije so namenjene predvsem resnejšemu leposlovju in znanstvenim knjigam.

Pogajanja o pogojih prenosa

- Pri pogajanjih o pogojih prenosa avtorskih pravic je potrebno razčistiti:
- kako so urejena avtorsko pravno varovana dela tretjih (slikovno gradivo v knjigi, obsežni citati);
- kako bo posredovan in kakšen bo strošek produkcijskega materiala.

Pogajanja o pogojih prenosa -2

- Potrebno je razčistiti licenčne pogoje (odstotek od maloprodajne ali veleprodajne cene, ki niha glede na slavo avtorja, običajno pa znaša 5-15%);
- potrebno je opredeliti čas trajanja prenosa pravic in število izvodov;
- nekaterih imetniki pravic zahtevajo plačilo pavšala.

Pogajanja o pogojih prenosa -3

- V pogodbah je potrebno opredeliti vse formate knjižnih izdaj in nanje vezanih prodajnih poti, po katerih bomo delo tržili (knjižni klub, žepna knjiga, serializirana izdaja v drugih medijih, elektronska izdaja).
- Prenos pravic velja bodisi za določen jezik za vse države sveta, ali pa za ozemlje oz. državo.

Koprodukcijske izdaje

- Založniki ilustriranih knjig pogosto organizirajo hkratni tisk za vse založnike, ki izdajajo delo v svojem jeziku. Na ta način zmanjšajo tiskarske in produkcijske stroške.
- Vsi partnerji morajo v istem času zagotoviti in dostaviti matičnemu založniku prevode in prelom knjige v dogovorjenem formatu.

Kaj vse mora opredeliti koprodukcijska pogodba?

- Roke za izdelavo prevodov in prelomov ter kazni za kršitelje;
- ceno koprodukcije in ceno prenosa avtorskih pravic, če ta ni vključena v ceno prenosa;
- ceno dostave (FOB = free on board, franko ladja, CIF = cost, insurance, freight);
- valuto.

E-pravice

- Trenutno nedorečeno področje (pravice za avtorje nekoliko višje, ni še uzanc, kdo komu, kje kdaj in za koliko prodaja tovrstne pravice).

Primerki avtorskih pogodb:

- Avtor
- Agent
- Založba
- Koprodukcijska pogodba